

دانشگاه گیلان

معاونت پژوهش و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه گیلان	
نوع سند: آیین نامه	شماره سند: UoGR140203
ویرایش: اول	صفحه: ۱۴

اقدام کنندگان			
اقدامات	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی	امضا
تهیه کننده	دکتر یاسر بهاری دکتر حماد ذرعی فروش دکتر سمیه سادات شاه زیدی آقای مسعود صباغی	دانشکده فنی رئیس گروه رشد و نوآوری رئیس گروه مالکیت فکری و انتقال فناوری کارشناس گروه مالکیت فکری و انتقال فناوری	
تأیید کنندگان	دکتر رضا ابراهیمی آتانی دکتر علی چائی بخش لنگرودی	معاون پژوهش و فناوری دانشگاه مدیریت فناوری و کارآفرینی	
تصویب کننده	دکتر فرید نجفی	رئیس دانشگاه	

مرجع تایید و ثبت	نام و نام خانوادگی	صور تجلسه تصویب	ابلاغ سند
هیأت رئیسه دانشگاه	دکتر فرید نجفی	تاریخ: ۱۴۰۲/۷/۱۷	تاریخ: ۱۴۰۲/۷/۱۸
		شماره:	شماره: ۲/۹۴۱۹۰

فهرست

.....	مقدمه
۱.....	ماده ۱- مفاهیم، اصطلاحات و تعاریف
۴.....	ماده ۲- اهداف
۴.....	ماده ۳- حوزه کاربرد
۵.....	ماده ۴- ساختار اجرایی
۷.....	ماده ۵- انواع دارایی‌های فکری
۷.....	ماده ۶- سهم دانشگاه، پدیدآورندگان و حامی از دارایی‌های فکری
۹.....	ماده ۷- ثبت و بهره‌برداری و تجاری‌سازی دارایی‌های فکری
۱۱.....	ماده ۸- سیاست‌های حمایتی و تشویقی
۱۱.....	ماده ۹- مرجع تفسیر و شیوه حل و فصل اختلافات / فسخ
۱۲.....	ماده ۱۰- تاریخ تصویب و لازم‌الاجرا شدن آیین‌نامه

آیین نامه مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه گیلان

مقدمه

آیین نامه مالکیت فکری به عنوان خط و مشی کلیدی مالکیت فکری در یک مجموعه دانشگاهی به شمار می‌رود. این آیین نامه نقطه‌ای آغازین برای رسیدن به درک مشترک درباره مالکیت فکری برای محققان عمل می‌کند. هدف از این آیین نامه تلاش برای تشویق اعضای هیأت علمی و دانشجویان برای تبدیل دانش به ارزشی تجاری و عبور از مقاله‌نویسی صرف است. در نهایت تلاش دارد تا در عین حفظ حقوق مادی و معنوی دانشگاه، در فرایند بهبود هر چه بیشتر ارتباط بین صنعت و جامعه اثر گذار باشد. این امر علاوه بر تأمین هزینه‌های پژوهش به تقویت نشانگان تجاری (برند) دانشگاه، اشتغال‌زایی، حفظ نیروهای متخصص و در نهایت نیل به اهداف دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم مؤثر خواهد بود. به منظور حمایت از پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای دانشگاه گیلان، هدفمندسازی پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، حمایت از حقوق ذینفعان دارایی‌های فکری و تحقق اهداف تجاری‌سازی و حمایت از پژوهشگران و فناوران دانشگاه، این آیین‌نامه با عنوان **مالکیت فکری و انتقال فناوری** تدوین و به اجرا گذاشته می‌شود.

این آیین‌نامه در راستای تحقق وظیفه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مبنی بر « فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت فکری» و همچنین بند (الف) ماده ۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر طراحی و استقرار کامل نظام حقوق مالکیت فکری در سطح ملی و بین‌المللی و پیش‌بینی ساختارهای اجرایی لازم تدوین شده است.

ماده ۱- مفاهیم، اصطلاحات و تعاریف

۱-۱- دانشگاه:

منظور از دانشگاه در این آیین‌نامه، دانشگاه گیلان است.

۱-۲- معاونت پژوهشی و فناوری:

منظور از معاونت پژوهشی و فناوری در این آیین‌نامه، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه است.

۱-۳- مرکز مالکیت معنوی:

مرکز مالکیت معنوی، مرجع ثبت اختراعات در ایران است که زیر مجموعه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می‌باشد.

۱-۴- شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری:

شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری با هدف تعیین سیاست و خط مشی امور راهبردی و حاکم بر مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری در ذیل معاونت پژوهش و فناوری تشکیل می‌شود.

۱-۵- واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری:

واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری، یکی از واحدهای زیر مجموعه مدیریت فناوری و کارآفرینی دانشگاه است که کلیه فعالیت‌ها و امور مرتبط با مالکیت فکری و انتقال فناوری را ساماندهی و مدیریت می‌نماید.

۱-۶- دفتر تجاری سازی:

منظور از دفتر تجاری سازی، اداره مالکیت فکری و تجاری سازی است که ذیل مدیریت نوآوری، امور فناوری و کارآفرینی دانشگاه عمل می‌کند.

۱-۷- شورای تجاری سازی:

منظور از شورای تجاری سازی، شورای مالکیت فکری و تجاری سازی دانشگاه است.

۱-۸- تجاری سازی:

منظور از تجاری سازی، فرایند خلق محصول یا خدمت بر مبنای دانش فنی نوین و عرضه پایدار آن در بازار است که بتواند برای خود، مشتری جذب نموده و به جریان نیازهای مشتری متصل شود.

۱-۹- مالکیت یا دارایی‌های فکری (Intellectual Property):

مالکیت یا دارایی‌های فکری، دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری که در زمینه صنعتی (نظیر اختراعات، طرح‌های صنعتی، دانش فنی، نرم‌افزار رایانه‌ها و علائم و نام‌های تجاری)، نظریه پردازی، ادبی و هنری نظیر آثار مکتوب، آثار هنری (هنرهای تجسمی، موسیقی، فیلم، شعر) و یا سایر دستاوردهای علمی و پژوهشی به‌ویژه پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی عینیت می‌یابند. دارایی‌های فکری از طریق ثبت اختراع داخلی یا بین‌المللی یا گواهی اسرار تجاری در انحصار دارنده آن درآمده و از طریق قراردادهای واگذاری حق امتیاز، امکان بهره‌برداری از آن فراهم می‌شود.

۱-۹-۱- مالکیت معنوی:

مالکیت معنوی بُعدی از مالکیت فکری است که صرفاً جنبه اعتباری و معنایی دارد و غیرقابل واگذاری و خرید و فروش است.

۱-۹-۲- مالکیت مادی:

مالکیت مادی، بُعدی از مالکیت فکری، شامل درآمدهای حاصل از بهره‌برداری یا فروش که قابل واگذاری به دیگران است.

۱-۱۰- اختراع (Invention):

اختراع، محصول یا فرآیندی است که راه نوینی را برای انجام کاری و یا راه‌حل فنی جدیدی را برای حل مشکلی ارائه می‌نماید. اختراعی قابل ثبت است که جدید، حاوی گام ابتکاری و عملاً قابل استفاده بوده و از موارد غیرقابل ثبت مندرج در قانون (تئوری‌ها، روش‌های ریاضی، روش‌های معالجه انسان یا حیوان، روش‌های انجام تجارت و کشف مواد طبیعی) نباشد. مطابق تعریف در ماده ۱ قانون ثبت اختراعات، «اختراع نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار فرآیند یا محصول خاصی را ارائه می‌کند و راه نوینی را برای انجام کاری و یا راه‌حل فنی جدید در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آن‌ها را حل می‌نماید.» اختراعی قابل ثبت است که جدید بوده، دارای گام ابتکاری باشد، کاربرد صنعتی داشته باشد و افشا نشده باشد.

۱۱-۱- قانون ثبت اختراعات:

قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری ایران مصوب ۱۳۸۶ و آیین‌نامه اجرایی مربوطه (مصوب سال ۱۳۸۷) و اصلاحات بعدی آن است.

۱۲-۱- گواهی اختراع (Patent):

گواهی اختراع عبارت است از سندی متضمن گواهی حقی انحصاری که در قبال افشای جزئیات فنی یک اختراع برای عموم، برای یک دوره زمانی محدود (معمولاً ۲۰ ساله) به مالک اختراع اعطا شده در کشور یا کشورهای معتبر است که این اختراع در آن‌ها به ثبت رسیده باشد. دارنده گواهینامه اختراع، دارای حقی انحصاری برای تولید، توزیع، استفاده و یا واگذاری نتیجه اختراع خود می‌باشد. پس از انقضای مدت زمان اعتبار گواهی اختراع، عموم می‌توانند از نتایج آن به صورت رایگان استفاده نمایند.

۱۳-۱- حق انحصاری پدیدآورنده (Copyright)

حق انحصاری پدیدآورنده یا کپی‌رایت عبارت است از حقوق مالکیت تعریف شده بین پدیدآورندگان آثار ادبی، هنری و علمی.

۱۴-۱- قرارداد اعطای مجوز بهره‌برداری از دارایی فکری (واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری)

قرارداد اعطای مجوز بهره‌برداری از دارایی فکری، قراردادی بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره‌برداری از آن دارایی است که به موجب آن قرارداد، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول / ارائه خدمت (Royalty) و یا مبلغی ثابت) مجوز بهره‌برداری از دارایی فکری را به دست می‌آورد.

۱۵-۱- قرار داد پژوهشی:

قرار داد پژوهشی، قراردادی است که دانشگاه به تنهایی یا با مشارکت دیگر اشخاص به دو صورت طرح درون سازمانی (با شخص یا اشخاص درون دانشگاه) یا برون سازمانی (با شخص یا اشخاص خارج از دانشگاه) برای پژوهش در موضوعی معین منعقد می‌نماید.

۱۶-۱- پدیدآورنده/گان:

به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می‌شود که یکی از مصادیق دارایی فکری را در زمان همکاری با دانشگاه و با استفاده از تسهیلات آن ایجاد کرده باشد. منظور از افراد حقیقی اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، اعضای مهمان و همکار، کارمندان و سایر محققانی است که در دانشگاه و با استفاده از امکانات آن، پژوهشی را انجام می‌دهند.

۱۷-۱- حامیان:

حامیان افرادی حقیقی یا حقوقی (اعم از دولتی یا غیردولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورندگان در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) سهیم هستند.

۱۸-۱- کارگزار مالی:

کارگزار مالی، نهاد مالی است که وظیفه ارائه خدمات مالی نوین مورد نیاز برای تجاری سازی را در قالب‌هایی مانند سرمایه گذاری خطرپذیر، تسهیلات کم بهره و ارائه ضمانت‌های مورد نیاز بر عهده دارد.

۱۹-۱- ذینفعان:

منظور از ذینفعان، افراد و نهادهای ذینفع در دارایی فکری هستند که شامل دانشگاه، پدیدآورندگان و حامیان می‌باشند.

۱-۲۰- تسهیلات دانشگاهی:

تسهیلات دانشگاهی، تسهیلات مالی یا حمایتی یا اعتباری است که از سوی دانشگاه برای پدید آمدن یا تجاری سازی دارایی های فکری اختصاص می یابد. از جمله این تسهیلات می توان به تسهیلات مالی از قبیل حق الزحمه پژوهشی و انواع پژوهانه و پژوهانه (گرنه)، تسهیل در دریافت وام از صندوق های حامی تجاری سازی مانند صندوق نوآوری و شکوفایی و یا صندوق پژوهش و فناوری استان، صدور گواهی و تضمین مناسب به سرمایه گذاران دولتی و خصوصی برای حمایت از تجاری سازی طرح، حمایت های حقوقی، ایجاد بستر شبکه سازی با متخصصان و دانشجویان، سرمایه گذاری خطرپذیر، اختصاص وام و فضا و امکانات و تجهیزات و مانند آن اشاره کرد.

۱-۲۱- شرکت دانش بنیان:

شرکت دانش بنیان، شرکتی است که تولید یا ارائه کننده یکی از محصولات یا خدمات دانش بنیان با دریافت تأییدیه رسمی از کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری باشد.

۱-۲۲- مجری:

مجری، نماینده ذینفعان یک دارایی فکری است که از طرف همه آن ها دارای حق امضا بوده و پیشنهاد تجاری سازی دارایی فکری را به شورای تجاری سازی ارائه می کند.

۱-۲۳- قانون حق انحصاری (پتنت) ایران:

قانون حق انحصاری، یکی از مراکز وابسته معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری که در حوزه مالکیت فکری و در راستای حمایت از ثبت اختراعات خارجی فعالیت می کند.

۱-۲۴- اسرار تجاری:

اسرار تجاری، اطلاعاتی است که در صورت حفظ و محرمانگی آن ها، برای صاحبان خود ارزش تجاری و اقتصادی بالقوه یا بالفعل دارد.

۱-۲۵- نوآوری (Innovation):

عبارت است از به کارگیری موفق ایده های نو که به صورت محصول و یا خدمات جدید یا بهبود یافته، عملاً مورد بهره برداری قرار می گیرد و یا به بازار می رسد.

ماده ۲- اهداف

۱-۲- نهادینه سازی حقوق مالکیت فکری و تقویت انگیزه مادی و معنوی در افراد و مؤسسات برای فعالیت هر چه بیشتر در عرصه پژوهش و توسعه فناوری

۲-۲- ارائه چهارچوبی شفاف و تبیین حقوق و تعهدات دانشگاه، پدیدآورندگان و حامیان در ارتباط با دارایی های فکری ایجاد شده

۳-۲- حفاظت از دستاوردهای فکری و معنوی دانشگاه

۴-۲- انتقال و به کارگیری دستاوردهای جدید پژوهش و فناوری در کشور

۲-۵- افزایش امکان تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی و فناورانه در راستای منافع دانشگاه و جامعه
۲-۶- ترویج فرهنگ کارآفرینی و جهت گیری به سمت دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم با ترویج ثبت اختراعات و حفاظت از
دارایی‌های فکری در دانشگاه به منظور انتقال فناوری و کسب درآمد.

ماده ۳- حوزه کاربرد

۳-۱- مفاد این آیین‌نامه شامل تمام افراد شاغل و همکار در دانشگاه به شرح زیر می‌شود: اعضای هیأت علمی، استادان همکار، دانشجویان، کارشناسان، تکنسین‌ها و اعضای مهمان همچنین کسانی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات دانشگاه در راستای انجام یک فعالیت تحقیقاتی در طی زمان معینی که با دانشگاه همکاری دارد.

تبصره ۱- موارد مرتبط با مرکز رشد دانشگاه مشمول بند فوق نشده و به طور مستقل در شورای مرکز رشد بررسی می‌شود.

۳-۲- دانشگاه در نتایج مادی حاصل از هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا اعتبارات آن انجام شود، دارای حق خواهد بود.

۳-۳- چنانچه پدیدآورنده(گان) ادعا نماید که دارایی فکری، بدون استفاده مؤثر از منابع و امکانات دانشگاه حاصل شده است، در صورت بررسی مدارک و پذیرش ادعای مذکور در شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری، دانشگاه به صورت مکتوب اعلام می‌نماید که ادعایی مبنی بر مالکیت آن دارایی فکری ندارد.

۳-۴- در کارهای گروهی، درصد سهم کلیه افرادی که در ایجاد یک دارایی فکری مشارکت داشته‌اند، قبل از ارائه درخواست ثبت، به صورت مکتوب و با امضای پدیدآورندگان به واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری برای پیشگیری از اختلافات آتی و نیز تعیین سهم دانشگاه مشخص می‌شود. در مواردی که درصد سهم هر یک از افراد مزبور مشخص نشده باشد، منافع حاصله به صورت مساوی بین آن‌ها تقسیم خواهد شد.

۳-۵- کلیه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاهی مصداق مالکیت ادبی می‌باشند و مطابق ماده ۵ در مورد آن‌ها عمل خواهد شد.

۳-۶- در صورت وجود حامی در یک پژوهش دانشگاهی اصل بر توافق در دستاوردهای فکری خواهد بود که پس از انعقاد قرارداد و از طریق مجری به اطلاع واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری می‌رسد. در هر صورت نسبت پدیدآورندگان و دانشگاه مطابق جدول یک تعیین خواهد شد.

۳-۷- در صورت استفاده از امکانات و تسهیلات قابل توجه دانشگاه، هرگونه انتشار دستاوردهای علمی، پژوهشی و فناورانه اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی توسط پدیدآورنده، همراه با ذکر نام دانشگاه صورت می‌گیرد. در ارایه سمینارها، مقالات، اختراعات و سایر موارد به زبان انگلیسی نام دانشگاه به صورت University of Guilan درج می‌شود.

۳-۸- استفاده از نام و لوگوی دانشگاه به هنگام افشا و عرضه محصولات فناورانه، حضور در نمایشگاه‌های فناورانه و ثبت اختراعات و یا بهره‌برداری از نتایج تحقیقاتی حاصله، منوط به تأیید واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری خواهد بود و پس از تأیید در موارد بعدی و مشابه نیاز به دریافت تأیید مجدد ندارد. در سایر موارد مالکیت فکری همانند انتشار کتب، مقالات و مجلات، حمایت معنوی از کنفرانس‌ها و رویدادهای علمی و غیره، نظارت با واحد مدیریت پژوهش در معاونت پژوهش و فناوری می‌باشد.

۹-۳- امتیازات بخش ثبت اختراع و سایر دستاوردهای پژوهشی و فناوری در تمام آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب اعم از اعتبار پژوهشی و پژوهانه (گرت)، تشویق، ترفیع، ارتقا و ... صرفاً در صورت رعایت مفاد این آیین‌نامه و با کارشناسی و تأیید واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری قابل بررسی و محاسبه می‌باشد. نحوه محاسبه امتیازات در دستورالعمل مربوطه طرح می‌شود.

۱۰-۳- در خصوص ثبت اختراعات داخلی و سایر مصادیق مالکیت فکری ذکر نام دانشگاه گیلان و درج سهم آن به عنوان مالک مطابق جدول ۱ ضروری است. در خصوص ثبت اختراعات خارجی نام دانشگاه گیلان باید در قسمت Assignee به عنوان مالک درج شود و سهم مخترعان در قراردادی داخلی مطابق جدول ۱ تنظیم شود.

۱۱-۳- در صورت وجود یک حامی غیر از کانون پتنت ایران جهت ثبت اختراعات خارجی، موارد در واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری قابل طرح و بررسی است.

ماده ۴- ساختار اجرایی

۱-۴- کلیه امور مرتبط با مالکیت فکری ناشی از دستاوردهای پژوهشی مجموعه دانشگاه تحت نظارت واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه گیلان در ذیل مدیریت فناوری و کارآفرینی در معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه خواهد بود.

۲-۴- سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در مورد حقوق مالکیت فکری و انتقال فناوری در دانشگاه توسط شورایی به نام «شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری» انجام می‌شود.

۳-۴- دفتر تجاری سازی که از نظر مقررات اداری، مالی، معاملاتی، پژوهشی و اجرایی تابع کلیه قوانین و مقررات و ضوابط و آیین‌نامه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه گیلان و مصوبات هیأت امناء و هیأت رئیسه دانشگاه می‌باشد و اعتبارات آن از ردیف‌های مرتبط در حوزه معاونت پژوهش و فناوری تأمین خواهد شد.

۴-۴- شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری که وظایفی از قبیل تعیین خط‌مشی و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور مرتبط با مالکیت فکری و تجاری‌سازی، بررسی و تصویب و نظارت بر طرح‌های تجاری‌سازی، تعیین حقوق ذینفعان و رسیدگی به اختلافات احتمالی، تصمیم‌گیری در مورد حفاظت از دارایی‌های فکری دانشگاه (در قالب ثبت قانونی و یا اسرار تجاری) و یا انتشار رایگان دستاوردها برای عموم را بر عهده دارد. این شورا متشکل از افراد حقوقی و حقیقی ذیل است. افراد حقیقی با حکم معاون پژوهش و فناوری به مدت دو سال به عضویت در شورا منصوب می‌شوند:

- معاون پژوهش و فناوری (عضو حقوقی و رئیس شورا)
- مدیر فناوری و کارآفرینی (عضو حقوقی و نایب رئیس شورا)
- رئیس مالکیت فکری و انتقال فناوری (عضو حقوقی و دبیر شورا)
- رئیس مرکز رشد و نوآوری (عضو حقوقی)
- مدیر ارتباط با صنعت و جامعه (عضو حقوقی)
- سه نفر صاحب از اعضای هیأت علمی صاحب نظر دانشگاه (اعضای حقیقی)
- معاون اداری مالی دانشگاه (عضو حقوقی)
- نماینده دفتر حقوقی دانشگاه (عضو حقوقی)

- نماینده پارک علم و فناوری گیلان (عضو حقوقی)
- متخصصان حوزه بازار و صنعت بنا به فراخور جلسه (اعضای حقیقی)
- ۴-۵- جلسات شورا با حضور حداقل رئیس و یا نایب رئیس شورا و مجموعاً بیش از نصف اعضای جلسه رسمیت خواهد داشت.
- ۴-۶- وظایف و اختیارات شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری عبارت است از (و نه محدود به آن):
- تصمیم گیری در باره شیوه‌های خلق، مدیریت، تجاری‌سازی و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری دانشگاه؛
- اتخاذ راهکارهای مناسب برای توسعه بستر خلق دارایی‌های فکری در دانشگاه و تدوین خط و مشی‌های لازم برای عملیاتی‌سازی آن‌ها؛
- اتخاذ راهکارهای مناسب به منظور صیانت و مدیریت دارایی‌های فکری دانشگاه از طریق تشخیص و احصا، حفظ محرمانگی، مستند سازی، ثبت و مانند آن و تدوین خط‌مشی‌های لازم برای عملیاتی‌سازی آن‌ها؛
- اتخاذ راهکارهای مناسب به منظور تجاری‌سازی و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری دانشگاه و تدوین خط‌مشی‌های لازم برای اجرای آن‌ها؛
- تصمیم‌گیری در باره ثبت و یا عدم ثبت دارایی‌های فکری دانشگاه؛
- تصمیم‌گیری درباره سهم هریک از ذینفعان دارایی فکری مطابق ماده ۵ و جدول ۱ از آیین‌نامه؛
- ارزش‌گذاری دارایی‌های فکری دانشگاه؛
- تصمیم‌گیری درباره امکان مشارکت دانشگاه در روند تجاری‌سازی دارایی‌های فکری بر اساس امکان‌سنجی فنی و اقتصادی؛
- تصمیم‌گیری در خصوص قالب مناسب بهره‌برداری مادی از دارایی‌های فکری با توافق ذینفعان؛
- نظارت بر عملکرد هریک از قالب‌های بهره‌برداری از دارایی‌های فکری؛
- بهره‌گیری از مشاوران حقوقی و متخصصان حوزه‌های تخصصی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌سازی بهتر در خصوص کلیه مسایل مربوط به دارایی‌های فکری؛
- پیشنهاد اصلاح مفاد این آیین‌نامه به هیأت رئیسه دانشگاه؛

ماده ۵- انواع دارایی‌های فکری

انواع دارایی‌های فکری مشمول تجاری‌سازی عبارتند از :

- ۵-۱- انواع دارایی‌های فکری، دارایی فکری ناشی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی و پژوهش‌های خارج از هرگونه قرارداد که با استفاده از امکانات و تجهیزات دانشگاه صورت گرفته است.
- ۵-۲- دارایی فکری ناشی از سرمایه‌گذاری دانشگاه و تجاری‌سازی.
- ۵-۳- دارایی فکری ناشی از قرارداد طرح پژوهشی دانش‌بنیان با دانشگاه.
- ۵-۴- دارایی فکری ناشی از قراردادهای ارتباط با صنعت و جامعه.

ماده ۶- سهم دانشگاه، پدیدآورندگان و حامی از دارایی‌های فکری

۱-۶- انواع دارایی‌های فکری مشمول تجاری‌سازی (دارایی فکری ناشی از سرمایه‌گذاری دانشگاه؛ قرارداد طرح پژوهشی دانش بنیان با دانشگاه و قراردادهای ارتباط با صنعت و جامعه و...) به تفکیک عبارتند از:

۱-۱-۶- دارایی فکری ناشی از فعالیت‌های پژوهشی و کاربردی از قبیل طرح‌های پژوهانه (گرت) مأموریت‌گرا یا طرح‌های پژوهشی درون‌دانشگاهی و موارد مشابه که توسط عضو هیأت علمی یا دانشجویان و با استفاده از تسهیلات دانشگاهی اجرا شده باشد.

۲-۱-۶- پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مقاطع مختلف تحصیلی

۳-۱-۶- دارایی فکری ناشی از طرح‌های برون‌دانشگاهی

۴-۱-۶- دارایی فکری ناشی از فعالیت‌های پژوهشی و کاربردی مستقل که توسط عضو هیأت علمی یا دانشجویان و بدون استفاده از تسهیلات دانشگاهی اجرا شده باشد و پدیدآورنده مایل به سهم کردن دانشگاه در منافع تجاری آن برای استفاده از مزایای حمایتی و تشویقی باشد.

۵-۱-۶- دارایی فکری ناشی از اجرای طرح‌هایی که با حمایت و اختصاص اعتبار خارج از دانشگاه از طرف سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و حمایتی و شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی انجام می‌پذیرد.

۶-۱-۶- موارد دیگر به تشخیص شورا؛

جدول ۱: تسهیم حقوق مادی و منافع حاصل از تجاری‌سازی دارایی‌های فکری موضوع بند ۱-۶

حقوق مادی (%)		بند
دانشگاه	پدیدآورندگان	
۵۰	۵۰	۱-۱-۶
۲۵	۷۵	۲-۱-۶
۳۰	۷۰	۳-۱-۶
۱۵	۸۵	۴-۱-۶
۵۰	۵۰	۵-۱-۶
تابع نظر شورا		۶-۱-۶

تبصره ۲ - درصد سهم پدیدآورنده/گان بر اساس توافق مشخص می‌شود. سهم استادان راهنما و مشاور حداکثر ۸۰ درصد (حداقل ۵۱ درصد) و سهم دانشجو حداکثر ۴۹ درصد (سهم دانشجویان حداقل ۲۰ درصد) می‌باشد.

۲-۶- حقوق مادی و منافع حاصل از تجاری‌سازی دارایی‌های فکری موضوع بند ۱-۶، مطابق جدول ۱ متعلق به پدیدآورندگان و دانشگاه است. در صورت وجود حامیان، تقسیم حقوق طبق مفاد قراردادهای رسمی صورت می‌گیرد. در صورت عدم تصریح سهم ذینفعان در قرارداد مذکور، نظر شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی تعیین‌کننده خواهد بود. سهم حامی در صورت وجود مطابق با قرارداد و یا توافقنامه منعقد شده به او تعلق می‌گیرد و سهم دانشگاه و پدیدآورنده بر روی باقیمانده سهم محاسبه می‌شود.

تبصره ۳- براساس شاخص‌هایی همچون میزان بهره برداری طرح از تسهیلات دانشگاهی، شرایط اقتصادی، آینده کسب و کار، حجم بازار، قراردادهای منعقد شده قبلی و دیگر معیارهای مشابه، تعیین سهم قطعی هر یک از ذینفعان مفاد ۶-۱-۱ و ۶-۱-۳ و ۶-۱-۵ تا ۱۰± درصد و در بقیه مفاد تا ۵± درصد جدول ۱، با ارزیابی و پیشنهاد شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری و با تایید معاون پژوهش و فناوری قابل تغییر خواهد بود.

تبصره ۴- در مورد دانشجویان شهریه‌پرداز مشمول ماده ۶-۱-۲، بر اساس شاخص‌هایی همچون استفاده از مزایای تحصیلات رایگان در مقاطع قبلی در دانشگاه گیلان، منبع تأمین هزینه‌های تجهیزات و مواد مصرفی پژوهش و مانند آن، درصد مالکیت پدیدآورندگان با ارزیابی و پیشنهاد شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری و با تایید معاون پژوهش و فناوری حداکثر تا ۸۵٪ قابل افزایش است.

تبصره ۵- محاسبه ارزش ریالی سهم ذینفعان از یک دارایی فکری هنگام انعقاد قرارداد تجاری‌سازی، با عنایت به ارزش دانش فنی و سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته برای تجاری‌سازی و با استعلام از مراجع تخصصی ارزیابی دانش فنی توسط شورای تجاری‌سازی انجام خواهد شد.

۶-۳- شرط لازم برای ورود یک طرح به فرآیند تجاری‌سازی، دارا بودن تأییدیه فنی و علمی از یک مرجع معتبر است. گواهی برگزار کننده دفاعیه پایانی در مورد پایان‌نامه/رساله‌ها، گواهی خاتمه طرح از سوی دفتر ارتباط با صنعت در مورد طرح‌های برون دانشگاهی، گواهی‌نامه اختراع از یکی از مراجع قانونی، گواهی پذیرش از مرکز رشد، گواهی TRL و ارزش‌گذاری تجاری از یکی از مراجع معتبر مانند شهرک علمی-تحقیقاتی گیلان یا دفتر تجاری‌سازی فناوری سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران، گواهی ارزش علمی از سوی دانشکده مربوطه (که طی داوری حداقل دو عضو هیأت علمی متخصص در موضوع احراز شده باشد) از مصادیق تأییدیه علمی است. در صورت عدم ارائه گواهی لازم، شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری مطابق ضوابط اقدام خواهد کرد.

۶-۴- میزان سهم پدیدآورندگان یک دارایی فکری قبل از ارائه تقاضا، به صورت مکتوب و به شکل درصد مشخص می‌شود. در غیر این صورت، منافع حاصل به صورت مساوی بین آن‌ها تقسیم خواهد شد. در صورتی که یکی از پدیدآورندگان مایل به صرف نظر از مالکیت مادی یک دارایی فکری یا کاهش سهم باشد، می‌بایست درصد مالکیت مادی و معنوی هر یک از پدیدآورندگان در دارایی فکری طی صورتجلسه‌ای مکتوب بین پدیدآورندگان توافق شده و یک نسخه از آن به دفتر تجاری‌سازی ارائه شود.

۶-۵- درآمد خالص حاصل از تجاری‌سازی یا فروش دانش فنی پس از کسر هزینه‌های انجام شده (نظیر هزینه‌های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی و تجاری‌سازی) با تأیید شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی، میان ذینفعان تقسیم می‌شود. در صورتی که هزینه‌هایی پیش از تقسیم سود توسط یکی از ذینفعان انجام شده باشد، می‌تواند با ارائه اسناد مثبت از محل عواید طرح آن را دریافت کند.

۶-۶- چنانچه هر یک از ذینفعان نتوانند و یا تمایلی برای مشارکت در ثبت، کسب مجوزهای لازم و یا بهره‌برداری از دارایی فکری را نداشته باشند، می‌بایست حقوق مادی خود را طی قراردادی به ذینفعان دیگر یا به شخص حقیقی و یا حقوقی ثالث که

مورد تأیید معاونت پژوهشی باشد واگذار نمایند. استنکاف هریک از ذینفعان از مشارکت یا واگذاری حقوق خود ظرف مدت یک ماه از ابلاغ رسمی توسط معاونت پژوهشی، مانع از اقدام دیگران برای تجاری سازی طرح نخواهد بود. در این صورت، سهم ذینفع مزبور تا زمان تعیین تکلیف در حساب معاونت پژوهشی نگهداری خواهد شد.

۶-۷- اگر دانشگاه بخواهد حسب مورد تمام و یا بخشی از حقوق مادی دارایی فکری پدیدآمده را واگذار کند، سهم هریک از پدیدآورندگان و حامیان و اختیارات هر یک از طرفین در استفاده از این حقوق، در قراردادهای همکاری فیما بین تعیین خواهد شد.

۶-۸- در صورت قطع همکاری پدیدآورنده با دانشگاه، قرارداد تجاری سازی تا موعد مقرر معتبر خواهد بود.

۶-۹- چنانچه دانشگاه به هر دلیل حقوق مادی یک دارایی فکری را واگذار نماید، همچنان مجاز خواهد بود تا از آن دارایی برای مقاصد تحقیقاتی، ارتقا فناوری و آموزش به صورت غیرانحصاری، غیرقابل انتقال، غیرقابل ابطال و بدون نیاز به پرداخت حق امتیاز، استفاده نماید.

۶-۱۰- مرکز رشد و نوآوری دانشگاه در ارتباط با افراد، واحدهای فناور و یا مراکزی که در آن ها مستقر می باشند نقش حامی را داشته و می تواند طی قراردادی از درآمدهای حاصل از دارایی های فکری ایجاد شده توسط آن ها برخوردار شود.

ماده ۷- ثبت و بهره برداری و تجاری سازی دارایی های فکری

۷-۱- مفاد این آیین نامه بر تمامی افراد اعم از اعضای هیأت علمی و غیر هیأت علمی، دانشجویان و به طور کلی بر هر فردی که از تسهیلات دانشگاهی (به استثنای موارد مرتبط با مرکز رشد) و در راستای انجام یک فعالیت تحقیقاتی مشخص طی زمان معین که با دانشگاه همکاری دارد استفاده نماید، حاکم می باشد و لازم است همه افراد ذیربط در بدو استخدام و یا در چارچوب قراردادهای همکاری و پروژه های تحقیقاتی یا پایان نامه ها یا رساله های مصوب، تعهدنامه مربوطه را مبنی بر قبول و رعایت مفاد این آیین نامه و ضوابط آن امضا نمایند.

۷-۲- هرگونه ثبت و بهره برداری از دارایی های فکری که دانشگاه در مالکیت آن ها سهم است، صرفاً طبق ضوابط و با کسب مجوز کتبی از معاونت پژوهشی و با ذکر نام دانشگاه در فهرست مالکین طبق جدول ۱ قابل انجام است، مگر اینکه طبق یک توافق نامه مکتوب، این حق بین پدیدآورندگان و دانشگاه به نحو دیگری تعیین شده باشد. در مورد حامی نیز طبق قرارداد عمل خواهد شد. در صورت عدم رعایت ضوابط مزبور، دانشگاه ضمن در نظر گرفتن جریمه های مندرج در آیین نامه های تخلفات پژوهشی برای متخلفین، حق شکایت در مراجع قضایی را نیز خواهد داشت.

۷-۳- تقاضای تجاری سازی یکی از دستاوردهای موضوع ماده ۵ و مستندات مورد نیاز (شامل اصل طرح، طرح کسب و کار (Business Plan)، صورت جلسه رسمی تقسیم سهم پدیدآورندگان، گواهی TRL و ارزش گذاری تجاری) به صورت کتبی توسط مجری به دفتر تجاری سازی ارائه و در شورای مالکیت فکری و تجاری سازی با حضور وی بررسی خواهد شد. در صورت توافق، قرارداد تجاری سازی بین معاونت پژوهشی و مجری منعقد شده و مستندات آن در دفتر تجاری سازی نگهداری خواهد شد.

۴-۷- مجری موظف است گزارش کامل پیشرفت طرح تجاری و صورت‌های مالی را هر سه ماه یک بار به دفتر تجاری‌سازی ارائه کند. مسئولیت نظارت بر طرح بر اساس گزارش‌های دوره‌ای مجری و داده‌های دیگر، بر عهده شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی خواهد بود.

۵-۷- تجاری‌سازی و درآمدزایی از دارایی‌های فکری از طریق یکی از روش‌های زیر قابل انجام است:

۱-۵-۷- مشارکت در درآمد از طریق واگذاری حق بهره‌برداری: هر یک از ذینفعان می‌توانند طی قراردادی حق بهره‌برداری از یک دارایی فکری را به صورت انحصاری و یا غیرانحصاری به ذینفع دیگر یا به شخص حقیقی و یا حقوقی ثالث که مورد تأیید معاونت پژوهشی باشد واگذار نموده و درصدی از فروش و یا درآمد یا منفعت مرتبط با قرارداد را کسب نمایند.

۲-۵-۷- فروش حق امتیاز (License): هر یک از ذینفعان می‌توانند دارایی فکری و حق بهره‌برداری از آن را به طور کامل به ذینفع دیگر یا به شخص حقیقی و یا حقوقی ثالث که مورد تأیید معاونت پژوهشی باشد در قبال دریافت مبلغ مشخص واگذار کنند (بفروشند).

۳-۵-۷- شرکت‌های خصوصی: مجریان طرح می‌توانند پس از اخذ مجوز از شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی در قالب راه‌اندازی واحد فناور در مرکز رشد دانشگاه اقدام به تجاری‌سازی و فروش محصول / ارائه خدمت نموده و سهم ذینفعان دیگر را در قالب رویالتی پرداخت نمایند.

تبصره ۶- تجاری‌سازی دارایی‌های فکری که دانشگاه در آن‌ها سهام است در شرکت‌های خصوصی خارج از دانشگاه مستلزم کسب موافقت کتبی معاونت پژوهشی و عقد قرارداد تجاری‌سازی با دانشگاه است.

تبصره ۷- راه‌اندازی شرکت‌های اسپین آف (Spin Off) دانشگاهی نیازمند مجوز هیأت امانا خواهد بود.

۶-۷- مالکیت تجهیزات خریداری‌شده و یا ایجادشده در جریان اجرای پروژه، در قرارداد تجاری‌سازی تعیین می‌شود.

۷-۷- پدیدآورندگان دارایی فکری که از تسهیلات دانشگاهی در ایجاد آن استفاده شده باشد، موظفند در اسرع وقت و قبل از هر گونه افشاء اطلاعات مربوط برای سایرین و یا اقدام به ثبت و نشر آنها، دفتر تجاری‌سازی را در جریان قرار داده و اطلاعات مربوط را برای آن دفتر افشاء نموده و هماهنگی‌های لازم را با آن به عمل آورند. افشاء اطلاعات باید در قالب شرحی مکتوب، دقیق، کامل و جامع باشد؛ به طوری که بر اساس اطلاعات ارائه‌شده، دستیابی به نتایج حاصله قابل تکرار باشد. این افشاء باید حاوی مواردی نظیر عنوان، نام پدیدآورنده، توضیحات فنی تفصیلی، نام و مشخصات حامی خارج از مؤسسه، تاریخ پایان مرحله پژوهش و طراحی و تاریخ به کارگیری نیز باشد.

۸-۷- افشای اطلاعات تجاری‌سازی و ثبت و انتشار دستاوردها در هر قالبی (اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی) و نزد هر مرجعی توسط پدیدآورندگان و اشخاص ذینفع دیگر و نیز استفاده از نام یا لوگوی دانشگاه به هنگام انتشار اطلاعات برای عموم و یا بهره‌برداری از نتایج تحقیقاتی حاصل، منوط به صدور مجوز کتبی از معاونت پژوهشی مطابق ضوابط است.

۹-۷- آن دسته از دارایی‌های فکری که قابلیت ثبت به عنوان اختراع و دیگر عناوین مشابه را دارند، بایستی در کوتاهترین زمان ممکن توسط مجری نزد مراجع قانونی داخل یا خارج از کشور با رعایت مفاد این آیین نامه، ثبت شوند. افشاء عمومی اطلاعات و انتشار دستاوردهای پژوهشی مشمول این بند قبل از اقدام جهت ثبت اختراع مجاز نیست.

۷-۱۰- فعالیت‌های انتفاعی اعضای هیأت علمی که ذیل قراردادهای تجاری‌سازی با دانشگاه انجام شود، با تصویب هیأت ریسه از شمول محدودیت‌های طرح تمام‌وقت ویژه خارج است.

۷-۱۱- امتیازات بندهای آیین‌نامه‌های ترفیع و ارتقا که مرتبط با فعالیت‌های کارآفرینی و تجاری‌سازی و ثبت اختراع باشد، با تأیید شورای تجاری‌سازی قابل استفاده است.

۷-۱۲- واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری متعلق به دانشگاه به اشخاص حقیقی و حقوقی تابع و یا مقیم در سایر کشورها با در نظر گرفتن مصالح ملی، منافع دانشگاه و همچنین با رعایت قوانین و مقررات مربوط حاکم در ایران صورت می‌پذیرد.

۷-۱۳- این آیین‌نامه با تغییر قوانین و اسناد بالادستی و ابلاغی از مراجع ذیصلاح و تعهدات بین‌المللی سازگار بوده و در صورت تغییر در آن‌ها قابل بازنگری است.

ماده ۸- سیاست‌های حمایتی و تشویقی

۸-۱- مرجع تفسیر این دستورالعمل در جهت تشویق اعضای هیأت علمی و دانشجویان، هیأت ریسه دانشگاه، معاون پژوهشی، مدیر فناوری و کارآفرینی، رئیس گروه رشد و نوآوری و رئیس گروه مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۸- تشویق اعضای هیأت علمی بر حسب مورد از محل پژوهانه (گرت ویژه) عضو هیأت علمی یا اعتبارات معاونت پژوهشی و حداکثر به میزان مجموع سهم دانشگاه و پدیدآورندگان تأمین می‌شود.

۸-۲- دانشجویان تحصیلات تکمیلی در چارچوب نیروی انسانی طرح ممتاز با تصویب شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری مشمول حمایت‌های زیر قرار می‌گیرند:

۸-۲-۱- امکان جایگزینی شرط مقاله برای دفاع

۸-۲-۲- اضافه نمودن یک نیم‌سال به طول سنوات معجز تحصیلی دانشجو

ماده ۹- مرجع تفسیر و شیوه حل و فصل اختلافات / فسخ

۹-۱- این آیین‌نامه تابع قوانین جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

۹-۲- مرجع تفسیر این آیین‌نامه واحد مالکیت فکری و انتقال فناوری دانشگاه می‌باشد.

۹-۳- شورای مالکیت فکری و انتقال فناوری ساز و کار حل و فصل اختلافات احتمالی ناشی از مباحث مرتبط با مالکیت فکری و انتقال فناوری بین دانشگاه، پدیدآورندگان و یا حامی را فراهم می‌آورد. در موارد مورد نیاز، ارجاع به مراجع قانونی برون دانشگاهی صورت خواهد گرفت.

۹-۳-۱- چنانچه تجاری‌سازی طرح مطابق پیشنهادیه ارائه شده محقق نشود، مجری موظف است دلایل عدم موفقیت طرح و پیشنهاد نحوه ادامه یا اختتام طرح را به اطلاع شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی برساند. تصمیم‌گیری در این مورد بر عهده شورای مزبور است و مجری تابع تصمیم اتخاذشده خواهد بود.

۹-۳-۲- چنانچه به علت انصراف کتبی مجری از ادامه قرارداد با ذکر دلایل کافی و یا عدم ارائه گزارش پیشرفت کار در مقاطع پیش‌بینی شده و یا مثبت نبودن ارزیابی نتایج حاصله از اجرای طرح و یا سایر دلایل موجه، شورای مالکیت فکری و تجاری‌سازی رأی به تعلیق قرارداد دهد، مجری مکلف است ظرف مدت ۱ ماه تصفیه حساب نموده و اموال و تجهیزاتی که در قالب

تجاری سازی طرح در اختیار دارد را مسترد نموده و نتایج را گزارش کند و از انجام یا تعهد هر گونه هزینه در رابطه با اجرای قرارداد خودداری نماید.

۳-۳-۹- در صورت بروز هر گونه اختلاف بین دانشگاه و مجری، مراتب در شورایی متشکل از مجری یا نماینده قانونی وی، معاون پژوهشی، مدیر امور فناوری، مدیر مالکیت فکری، یک نفر متخصص معرفی شده از سوی شورای تجاری سازی و نماینده دفتر حقوقی دانشگاه مطرح و تصمیم نهایی اخذ خواهد شد.

۳-۳-۴- شرح موارد مسکوت و تفسیر آن به عهده شورای پژوهشی و یا هیأت ریسه دانشگاه است.

ماده ۱۰- تاریخ تصویب و لازم الاجرا شدن آیین نامه

این آیین نامه در ۱۰ ماده و ۸ تبصره در تاریخ ۱۴۰۲/۷/۱۷ در هیأت ریسه دانشگاه به تصویب رسیده تا به صورت آزمایشی برای مدت ۲ سال اجرا شود و پس از آن مجدداً توسط هیأت ریسه مورد بازبینی قرار خواهد گرفت تا در صورت نیاز پس از اصلاحات نهایی شود. مفاد این آیین نامه از تاریخ تصویب (۱۴۰۲/۷/۱۷) لازم الاجرا است.